

[A. Lyngs.]

som standset, uden at nogen kan sige, hvornår det kan blive fortsat, hvis de nuværende økonomiske vanskeligheder varer ved. Her vil jeg også gerne fremdrage, at elevantallet i børne- og kostskolerne i Godthaab er steget med 100 pct. i de sidste 4 år. I 1950 havde vi 220 elever, i 1954 var der 450, men samtidig har vi ikke fået tilsvarende udvidelser af lokaleforholdene, selvom vi har fået indrettet lokaler på loftet af seminariet og forstanderens lejlighed. Vi har nu 150 kostelever fra alle egne af Grønland mod 60 i 1950 og 80 elever i den danske skole mod 20 i 1950. Derudover stiger kostelev- og skoleelevtallet automatisk hvert år. Jeg kan f. eks. nævne, at vi får ca. 100 elever i den danske skole i det nye skoleår, 1955, til trods for at man hidtil udelukkende har taget dansktalende børn og har sagt nej til børn af grønlandske forældre, som ikke taler dansk. Flere af disse børn blev i år sendt til Danmark af deres grønlandske forældre for at gå i skole hernede.

Vi er nu så fremskredne i vore skole- og undervisningsplaner, at vi gerne skal oprette parallelklasser både i år og de følgende år i Godthaab, men skolelokaler, økonomiplads, elev- og lærerboliger mangler vi, og tilgangen til skolen må snart indskrænkes, hvis vi ikke får udvidet. Dette må ikke ske.

De nuværende elevhusforhold er under al kritik og har været det i mange år. Jeg vil derfor gerne, skønt jeg fuldkommen forstår den nuværende økonomiske situation her i landet, advare imod, at yderligere udsættelser finder sted, og henstille, at indskrænkningerne gøres så små som muligt. Vanskelighederne vil ellers hobe sig op til ubodelig skade for skoleundervisningen. Må jeg i denne sammenhæng påpege, at grønlandske kateketer ofte har meget utilfredsstillende logiforhold, og at navnlig de unge indkvarteres under forhold, der hemmer dem i deres arbejde og er sundhedsmæssigt utilfredsstillende, selvom vi aldrig har stillet store fordringer i den henseende. Vi er vant til at bo under små forhold; men hvis man ønsker, at arbejdet skal forbedres, må man tage dette forhold med i sine overvejelser om forbedring. Forbedringer er hårdt tiltrængte, og jeg tror heller ikke umulige, selv under økonomiske vanskeligheder.

Det billede, jeg nu har rullet op, er måske

lidt mørkt. Jeg vil derfor gerne i samme åndedrag sige, at vi også har lyse sider at fremvise, til trods for at man kan sige, at vi lige er begyndt med de egentlige forbedringer. Flere skoler er under bygning, og flere har gennemgået udvidelser og reparation. Vi har fået mange danske lærere derop, og disse har fået boliger. Deres og de grønlandske læreres gode arbejde kan vi allerede mærke deroppe; der er sket fremskridt i danskundskaber og almindelige kundskaber, og der er kommet flere fag i ungdomsskolerne. De danske lærere arbejder ikke alene i børneskolerne og i aftenskolerne, men også på anden måde i det kulturelle og folkeoplysningsmæssige arbejde.

På Hendes Majestæt Dronning Ingrid's og „Red Barnet“'s initiativ blev der oprettet børnehaver, som vi sætter forhåbninger til som et vigtigt led i at bibringe grønlandske børn god påvirkning og danskkundskaber i den alder, hvor de er særlig modtagelige. Energisk oplysningsarbejde gøres i de grønlandske radioudsendelser, ved bladudgivelser og trykning af grønlandssprogede bøger. Biblioteksvæsenet søges fremmet, læsestuer oprettes, og foreninger, der arbejder for oplysningens fremme ved foredragsvirksomhed, studiekredse, spejdervæsen, husmoderforeninger, sports- og afholdsforeninger, arbejder i befolkningen. Med andre ord: der arbejdes for tiden som aldrig før, både fra administrationens, de danskes og grønlændernes side.

Jeg sagde det sidste med adresse til enkelte aviser hernede, der ligesom søger at forklejne det grønlandske medarbejderskab under nyordningsarbejdet og efterlyser flere ydelser fra grønlandsk side. Jeg synes, at de viderekomne grønlændere arbejder efter evne i udviklingsarbejdet. Det er kun få, der har videre uddannelse, og de samme mennesker arbejder ofte i de forannævnte virksomheder og foreninger i forskellige distrikter langs kysten, foruden at de varetager politisk og socialt arbejde, der kræver meget. Flere slides hurtigt op på grund af manglende afløsning. Det er forresten bl. a. her — og ikke alene i de økonomiske spørgsmål — årsagen ligger til, at udviklingsarbejdet ikke straks kan blive effektivt, at „flertallet“ ikke er med, som man siger. Nyordningsarbejdet lider under manglen på tosprogede medarbejdere. De danske er ivrige